

Реферат на тему: "Настроєний життям, як скрипка (за творчістю Б. Лепкого)"

Богдан Лепкий

Настроєний життям, як скрипка

Сьогодні українському письменникові Б.Лепкому знову повертається його чесне ім'я, а українській літературі – його твори. Повертаються після довгого й несправедливого замовчування.

Та Богдан Лепкий – не епізодичне ім'я в українській літературі, це постать першорядної ваги, непересічного таланту. Поет, прозаїк, перекладач. літературознавець, видавець – він у кожній з цих галузей вніс вагомий вклад в історію рідної культури. Творчість Б.Лепкого тривала майже півстоліття, на яке припали складні і драматичні події та суспільно-політичні процеси.

Батьківщина Б.Лепкого – Поділля, край благословенний, багатий, овіяний легендами, піснями. Сам поет написав про нього в одному з ранніх своїх віршів-

Колисав мою колиску

Вітер рідного Поділля

І зливав на сонні вії

Степового запах зілля.

А уособлювало це Поділля мальовниче с.Крегулець, розташоване між містечками Гусятином і Копичинцями. Тут народився він 9 листопада 1872 року в родині сільського священика Сильвестра Лепкого.

Батько Богдана був людиною освіченою і прогресивною. Він закінчив Львівський університет, виступав з літературними творами під псевдонімом Марко Мурава брав участь у виданні часопису "Правда", підготовці підручників для школи. Видавав Марко Мурава популярні книжечки, був головою "Селянської ради". Богдан був першою дитиною в родині Сильвестра і Дайни Лепких, народився він у той час, коли Сильвестр тільки-но закінчив університет і прийняв сан священика. Молоде подружжя спочатку мешкало в гірському селі Глинкуватому на сьогоднішній Івано-Франківщині, та незабаром тесть Сильвестра одержав парафію у м.Бережани, і молодий священик зайняв місце у Крегульці.

Перші роки Богдана були безхмарними, та вже п'ятирічним хлопчиком пережив велике горе: раптом однієї ночі померли від дифтерії дві його молодші сестри і брат. Це дуже вплинуло на вразливу натуру Богдана, він і сам ледве вижив.

Перші уроки освіти і виховання у ширшому значенні цього слова майбутній письменник здобув у батьківському домі. Швидко – за одну зиму – навчився читати, писати й рахувати. Батько розповідав про пригоди Робінзона Крузо, і про письменників, художників, портрети яких висіли на стінах родинного будинку, старенька ненька

родом з Наддніпрянської України співала чумацьких пісень, а від діда по матері Михайла Глібовецького, який замолоду був знайомий з Маркіяном Шашкевичем, допитливий хлопчина дізнався про давні часи, історичні події на Україні.

Домашній учитель Богдана, Дмитро Бахгаловський, знайомив його не тільки з основами шкільної науки, а й з творами літератури, завдяки чому його учень уже в дитинстві знав напам'ять багато віршів Т.Шевченка.

Між Бережанами та Поручином проходило життя Богдана-гімназиста, місто й село формували його характер і світогляд. Від селян від чув багато легенд та переказів про давні часи. Все це будило уяву підлітка, навіювало різні історичні асанації.

Коли Б.Лепкого віддали до бережанської так званої нормальної школи з польською мовою навчання, батьки перебрались з "цивілізованого" Крегульця до глухого Поручина, де, як жартома казали тоді, був кінець світу: далі дороги не було. Переселилися, щоб бути ближче до батьків по матері і сина. Перебування у Поручині, знайомство з людьми, їх життям, піснями, навіяло йому вірші "На святий вечір", "На позиченій скрипці". Після "нормальної" школи Б.Лепкий вступив у гімназію в Бережанах. Гімназія була польською, з класичним ухилом. Бережани були відірваними від центрів культурного життя. Але враження про Бережанську гімназію у Б.Лепкого не такі похмурі. В гімназії були український та польський хори. Щороку влаштовували концерти.

Українська література в гімназії спершу не викладалася зовсім, потім поставили викладення цього предмета на фаховий рівень.

Б.Лепкий почав писати дуже рано. Ще в II класі гімназії під впливом бабусиних оповідей написав поему про русалок, але сховав її під стріху, де вона пропала. Згодом писав принагідно, на клаптиках паперу, на полях книжок та зошитів, серйозно ж готувався стати художником.

Б.Лепкий вступив у Відні до Академії мистецтв, але навчання у ньому морального задоволення не принесло, він відчув, що розминувся зі своїм справжнім покликанням. Став учасником студентського товариства "Січ", брав участь у дискусіях на літературні та суспільно-політичні теми, близько зійшовся з майбутнім відомим фольклористом Філоретом Колесою, Михайлом Новицьким.

Далі Б.Лепкий переходить до Львівського університету, де рівень викладання був не такий високий, як у Відні. У Львові познайомився зі славетними співаками – Соломією Крушельницькою та Олександром Мишуною, композитором Остапом Нижанківським.

На ті роки припадає активна літературна творчість Б.Лепкого: він пише поезії, оповідання, перекладає, виступає з доповідями. На засіданнях студентського товариства "Ватра". З 1895 року його твори починають усе частіше з'являтися на сторінках "Діла", "Буковини".

У 1895 році поет захворів від перенапруження, і лікарі порадили йому відпочити.

Поїхав до батьків у Жуків, куди вони переселились з Поручина в 1891 р. Тут він задумав написати цілу низку віршів та оповідань "Мати", "Кара", "Небіжчик". У Жукові

знайомиться з І.Франком. Після закінчення Львівського університету (1895 р.) – знову Бережани, гімназія, де Б.Лепкий стає вчителем української і німецької мови і літератури.

Знайоме культурно-мистецьке середовище, близькість до батьківської оселі – все це створювало сприятливий клімат для творчості. Ціла низка віршів, оповідань "Стріча", "Для брата", "Дивак", "В світ за очі" – результат кількарічного бережанського періоду.

І все ж рамки провінційного містечка Бережани, віддаленого і відірваного від центрів культурного життя були вузькими для Лепкого. Тому коли на початку 1899 р. у Кракові Ягелонському університеті було відкрито лекторат української мови і літератури, викладати ці предмети було запрошено Б.Лепкого. У 1900 р. сталась несподіванка, помер батько, треба було допомагати матері, що залишилась з 4 молодшими братами і сестрами. Для літературної роботи залишались ночі, які Лепкий намагається використати максимально.

Одна за одною виходять книжки його оповідань. "З села" (1898), "Оповідання "Щаслива година" (1901), "В глухім куті", "По дорозі життя" (1905), "Кидаю слова" (1911); збірка віршів "Стрічка", "З глибини душі" (1905).

Поступово почало полегшуватись матеріальне становище (Б.Лепкий здав екзамени на професора гімназії, став доцентом).

Та почалась І світова війна.

Лепкий з родиною перебрався до Угорщини, де місяць пробув у містечку Шатмарі, а звідти через Пешт подався до Відня. Лепкий зустрівся з приятелем Петром Карманським. Почали налагоджувати видавничу справу – видавати брошури, календарі, народний буквар, збірники пісень. Та восени 1915 р. Лепкого мобілізують.

Незабаром Лепкий опити нився в Німеччині. Умови утримання полонених тут були кращі, ніж в Австрії. Деякий час був у містечку Раштаді, а потім у 1916 році перебрався до Вецлара.

В 1917 р. поет навідує рідні краї. Всюди розруха, руїни, злидні.

У 1920 перебирається до Берліна, де займається літературною працею.

Помер письменник 21 липня 1941 року. Похований у Кракові на Раковецькому цвинтарі. В 1972 р. на його могилі було встановлено барельєф, а його ім'ям названо одну з вулиць міста.